

JUSTITSMINISTERIET

Dato: 24. august 2020
Kontor: Straffuldbyrdelseskontoret
Sagsbeh: David Carl Behrens/Joachim
Slott Sørensen
Sagsnr.: 2020-0035-0128
Dok.: 1363629

UDKAST TIL TALE

til brug for besvarelsen af samrådsspørgsmål O, Q og R fra Folketingets Retsudvalget stillet hhv. den 14. og 23. januar 2020

Samrådsspørgsmål O:

Ministeren bedes i et kommende samråd redegøre for, hvad regeringen vil gøre for at imødekomme de meget alvorlige kritikpunkter i rapporten fra Europarådets Komité til Forebyggelse af Tortur (CPT) offentliggjort den 7. januar 2020. Der henvises til REU alm. del – bilag 187.

Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Rosa Lund (EL).

Samrådsspørgsmål Q:

Kan ministeren redegøre for, hvilke initiativer man vil tage for at imødekomme kritikken fra CPT's rapport angående Ellebæk, således at mennesker, der ikke har begået kriminalitet, ikke udsættes for fængselslignende forhold?

Samrådsspørgsmål R:

Kan ministeren redegøre for, om der er tale om anvendelse af mindst indgribende middel til at opnå formålet ved at udsætte mennesker, der ikke har begået kriminalitet, på Ellebæk for fængselslignende forhold?

Spørgsmålene er stillet efter ønske fra Kristian Hegaard (RV).

Svar:**[Indledning]**

1. Tak for ordet. Og tak til spørgerne for samrådsspørgsmålene.

Jeg vil besvare spørgsmål O, Q og R for så vidt angår de dele af spørgsmålene, der retter sig mod mit ansvarsområde. [Jeg vil dog allerede nu nævne, at dele af spørgs-

målene hører under udlændinge- og integrationsministerens ressort, så de dele vil jeg ikke kunne svare på.]

[Generelt om CPT-rapporten og regeringens opfølgning på kritikpunkterne i rapporten (spørgsmål O)]

2. Jeg vil indlede med at besvare spørgsmål O.

Der spørges generelt til regeringens opfølgning på kritikpunkterne i CPT-rapporten fra januar i år om forholdene for frihedsberøvede personer i Danmark.

CPT er Europarådets Komité til Forebyggelse af Tortur og Umenneskelig eller Nedværdigende Behandling eller Straf og er et uafhængigt tilsynsorgan under Europarådet.

CPT besøger de lande, som har ratificeret Europarådets torturkonvention for at vurdere behandlingen af frihedsberøvede.

Besøgene gennemføres af et hold af uafhængige og uvildige eksperter. Det er klart, at vurderingerne og anbefalingerne i rapporten om Danmark i høj grad er udtryk for den konkrete delegations bedømmelse af forholdene i Danmark. Det er dog CPT som sådan, der står inde for og afgiver rapporten om Danmark.

Anbefalingerne fra CPT er ikke i sig selv juridisk bindende. Derfor beror det også i høj grad på politiske overvejelser i hvilket omfang, regeringen imødekommer anbefalingerne fra CPT. Sagt med andre ord, så har regeringen fulgt de anbefalinger, hvor vi er enige med CPT.

3., Det ændrer ikke ved, at regeringen er optaget af at sikre ordentlige forhold og rammer for frihedsberøvede personer i Danmark.

Og jeg kan forsikre udvalget om, at såvel mit departement som Direktoratet for Kriminalforsorgen, Rigspolitiet og Rigsadvokaten har kigget rapporten nøje igennem og vurderet hver enkelt anbefaling.

Jeg glæder mig overordnet over, at vores politibetjente og fængselsbetjente generelt får ros af komitéen for deres behandling af arrestanter og indsatte.

Både vores politifolk og fængselsbetjente yder hver dag en stor og flot indsats, og det skylder vi dem en stor tak for.

Men der er også forhold, der kan forbedres.

CPT har på Justitsministeriets område fremsat 106 anbefalinger, heraf 34 som angår frihedsberøvelse af udlændinge.

Jeg kan af indlysende årsager ikke her gennemgå regeringens holdning til alle anbefalingerne fra CPT, men jeg kan henvise til regeringens skriftlige svar til komitéen, som udvalget har modtaget, og til besvarelserne af de mange retsudvalgsspørgsmål om CPT-rapporten.

Jeg vil samtidig gerne sige helt klart, at der er anbefalinger, som regeringen ikke er enig i, og som vi ikke vil følge.

Det drejer sig bl.a. om en række anbefalinger i forhold til frihedsberøvede udlændinge. Det vil jeg komme tilbage til om lidt.

[Anbefalinger, hvor vi allerede er på linje med CPT]

Efter min opfattelse er vi på Justitsministeriets område allerede på linje med CPT for så vidt angår en lang række af anbefalingerne i rapporten. Derfor har opfølgningen på rapporten også flere steder bestået i, at Rigspolitiet og Kriminalforsorgen har fundet anledning til at indskærpe de allerede gældende regler.

[Anbefalinger, vi vil følge]

I forhold til andre af anbefalingerne er der, eller vil der blive taget skridt til at imødekomme anbefalingerne.

Som eksempel på et af de steder, hvor anbefalingerne fra CPT har ført til, at der er blevet foretaget ændringer, kan jeg nævne, at kriminalforsorgen har haft et eksternt firma til at gennemgå ventilationssystemet i Storstrøm Fængsel, og at kriminalforsorgen på den baggrund i samarbejde med et ingeniørfirma er ved at se på, om ventilationssystemet kan forbedres.

Besøget fra CPT har også ført til, at kriminalforsorgens institutioner er blevet mindet om, at når en indsat ikke har toilet på cellen, så er det vigtigt, at der bliver reageret hurtigt ved opkald til personalet, så den pågældende kan komme på toilettet.

Og så vil kriminalforsorgen på baggrund af anbefalingen fra CPT om fortrolighed i forbindelse med indgivelse af klager sørge for ved førstkommende lejlighed at revidere kriminalforsorgens informationsbrochurer om afsoning og varetægtsfængsling, så det fremgår klart, at indsatte skal kunne indgive en klage uden fængselspersonalets mellemkomst.

[Anbefalinger, som vi ikke har mulighed for at følge på den korte bane]

Der er også anbefalinger, hvor vi ikke har mulighed for at imødekomme komitéen på den korte bane.

Det drejer sig f.eks. om situationen med det meget høje belæg i kriminalforsorgens institutioner. Det er et problem, som regeringen er helt enig med CPT i, og som vi løbende arbejder på at løse. Men som vi også må erkende tager tid.

[Anbefalinger, som vi ikke vil følge]

Og så er der som sagt anbefalinger, som vi ikke vil følge. Det gælder som udgangspunkt forholdene for de frihedsberøvede udlændinge på Udlændingecenter Ellebæk. Men det gælder f.eks. også beslutninger om fiksering, hvor CPT anbefaler, at læger får mere indflydelse på beslutningerne.

I Danmark har vi valgt, at lægerne kun skal forholde sig til de indsattes helbredsmæssige forhold og ikke til beslutningen om fiksering.

Lægerne er til for de indsattes helbred. Og en beslutning om at anvende magt i form af fiksering træffes af fængselspersonalet.

[Frihedsberøvede udlændinge (spørgsmål Q og R)]

4. Jeg vil nu vende mig mod spørgsmål Q og R.

Spørgsmålene angår forholdene for frihedsberøvede udlændinge, og de hænger nært sammen, så jeg vil besvare dem samlet.

Der er nogle udlændinge, som nægter at samarbejde med de danske myndigheder om behandlingen af deres asylsag eller hjemrejse. I den forbindelse kan det være et nødvendigt redskab at have mulighed for administrativt at kunne frihedsberøve de pågældende udlændinge.

Det er vigtigt at huske på, at frihedsberøvelse af udlændinge kun anvendes som sidste udvej, når mindre indgribende foranstaltninger ikke er tilstrækkelige.

Adskillige udlændinge opholder sig ulovligt i Danmark. Det er folk, som er kommet hertil, og som har fået deres sag grundigt behandlet af de danske myndigheder. De fleste har fået afslag på asyl.

Det er blevet konstateret, at de ikke har et opholdsgrundlag i Danmark.

Det er også blevet vurderet, at der ikke er noget til hinder for, at de kan rejse hjem. De skal derfor forlade Danmark, og frihedsberøvelsen er i den forbindelse nødvendig, så vi som sagt ved, hvor de pågældende opholder sig.

Når jeg har gjort lidt ud af at forklare baggrunden for, hvem og hvorfor udlændingene sidder frihedsberøvet på Udlændingecenter Ellebæk, så er det for at understrege, at udlændingene på Ellebæk selv vælger ikke at samarbejde med myndighederne eller slet ikke burde opholde sig i Danmark, fordi det er blevet besluttet, at de skal hjem.

Som jeg nævnte tidligere, så er regeringen uenig med mange af CPT's anbefalinger vedrørende Udlændingecenter Ellebæk. Derfor kommer regeringen heller ikke til at lave grundlæggende ændringer på dette område som følge af rapporten fra CPT.

CPT har bl.a. anbefalet, at udlændinge ikke frihedsberøves i udlændingecentre som Udlændingecenter Ellebæk.

Den holdning deler regeringen ikke. Administrativ frihedsberøvelse af udlændinge skal selvfølgelig altid ske i overensstemmelse med dansk ret og Danmarks interna-

tionale forpligtelser. Men vi har ingen planer om at lukke Ellebæk.

CPT har også anbefalet, at udlændinge ikke er frihedsberøvet under, hvad komiteen mener er fængselslignende forhold.

Regeringen har heller ingen planer om grundlæggende at ændre på de forhold, som frihedsberøvede udlændinge har.

Det kommer ikke på tale, at vi bryder alle hegn og ringmure ned og åbner alle låste døre.

Som nævnt så er formålet med at frihedsberøve udlændinge jo netop, at vi ved, hvor de er, hvis der opstår mulighed for at sende dem ud af landet.

Som det fremgår af regeringens svar til CPT, kan formålet også være at motivere udlændingene til at samarbejde om behandlingen af deres asylsag eller hjemrejse.

Derfor står regeringen ved, at det ikke skal være rart at være frihedsberøvet i Udlændingecenter Ellebæk.

5. Et andet fokus i CPT-rapporten er, at de materielle forhold for frihedsberøvede udlændinge i Ellebæk er for dårlige.

Jeg ved, at kriminalforsorgen er opmærksom på forholdene på Udlændingecenter Ellebæk.

Og det er regeringens holdning, at forholdene grundlæggende er i orden.

Derfor har vi heller ikke foretaget en masse ændringer som følge af anbefalingerne fra CPT.

Det er ikke ensbetydende med, at der slet ikke er sket ændringer. De fleste er bare ikke ændringer, der er sket, fordi CPT har været på besøg.

Lad mig give et eksempel: kriminalforsorgen har været opmærksom på, at der har været et efterslæb i vedligeholdelsen af Ellebæk.

Der har gennem flere år været planer om at rette op på dette. Det har kriminalforsorgen nu gjort ved at gennemføre en istandsættelse af de fire indkvarteringsafdelinger, hvor centrets mandlige frihedsberøvede udlændinge er placeret.

En istandsættelse har efter kriminalforsorgens opfattelse nødvendig for, at Ellebæk kan blive ved med at fungere som udlændingecenter mange år ud i fremtiden.

Selv om disse ændringer ikke er gennemført for at imødekomme CPT, så er jeg dog sikker på, at CPT vil være enig heri.

[Afrunding]

6. Som jeg nævnte tidligere, deler regeringen mange af de overordnede målsætninger, som CPT har.

Efter min opfattelse er vi på Justitsministeriets område allerede på linje med en lang række af anbefalingerne i CPT-rapporten.

Men når det kommer til frihedsberøvede udlændinge – så er vi ganske enkelt uenige med CPT.

Endnu en gang tak for ordet.